

**Omdat
ik je zie**

Van Eva Posthuma de Boer verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

Ica

En het wonder ben jij

Muggen & Olifanten

(met Eddy Posthuma de Boer)

De hand van Mustang Sally

(deel 1 van de trilogie Zes)

Omdat ik je zie is deel 2

van de trilogie Zes

Eva Posthuma de Boer

**Omdat
ik je zie**

Ambo|Anthos
Amsterdam

Deze publicatie kwam tot stand dankzij
een subsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978 90 263 6593 5

ISBN 978 90 263 6594 2 (e-book)

© 2026 Eva Posthuma de Boer

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © Eddy Posthuma de Boer

Foto auteur © Isa Maria Lammers

Ambo|Anthos uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

I want to know you moved and breathed in the same
world with me.

– F. Scott Fitzgerald, *The Short Stories of F. Scott Fitzgerald*

Inhoud

DEEL I

De Rijzigers

- 1 The loneliest number 11
- 2 Ashes to ashes 34
- 3 Brussel 45
- 4 D'n Duijf 52
- 5 IM666 57
- 6 De inbraak 68
- 7 Eiland 79
- 8 Broer 85
- 9 Droom 93
- 10 Onder de zevende hemel 98
- 11 Rubia rubia 111
- 12 Man on the moon 116
- 13 De Club van 36 125
- 14 Moon in the seventh house 131

DEEL II

Het einde van het begin

- 15 Post 143
- 16 Rafales 158
- 17 Mañana 165
- 18 Een wolk een wolk 184
- 19 Kansberekeningen 197
- 20 De Iberische barbeel 211
- 21 Een dag zonder olifant 219
- 22 Troostkind 225
- 23 In de naam van de moeder 239
- 24 Pact van stilte 252
- 25 De notities van Rijziger 259
- 26 Thuis 268
- 27 Hemel of lucht 273
- 28 Meisje mij 280

DEEL III

De tijd terug in – zes maanden later

- 29 Het moois 289

Bronnen 296

DEEL I

De Rijzigers

The loneliest number

Zoveel zinnen beginnen met waarom, en waarom is een goed woord, een woord waaruit belangstelling spreekt, en mededogen. Dat aardige mensen toebehoort. En Emmy was er zo één, zij het nog pril en in de maak. Met het aantal waaroms waarmee ze me bestookte vanaf het moment dat we onze Amsterdamse straat uit reden, kon ze ver voor de Belgische grens al in de recordboeken. Ik kon het hebben, ik wilde het hebben. Bij een zesjarige ligt het oordeel nog ergens diep in de week, en dat maakt dat je ergens komt, en waarom dit engelachtige meisje precies was wie ik nodig had tijdens mijn reis: om ergens te komen, ergens waar ik maar niet bij kwam. Om me te helpen herinneren.

Waarom de kat op de achterbank zo miauwde. Waarom de kat Broer heette. Waarom ik boterhammen voor onderweg vies vond. Waarom slablaadjes snotterig werden tussen boterhammen met margarine en kaas. Waarom ik mijn zonnebril opzette. En weer afzette. Waarom ik zoveel armbanden droeg. Waarom ze allemaal zilver waren. Waarom ik zoveel gaatjes in mijn oren had.

Soms kwam er een waar-vraag, onmiddellijk gevolgd door waarommen. Waar is jouw man. Waarom is jouw man in Brussel. Waar gaan we naartoe. Waarom gaan we naar een eiland in de Franse zee. Waarom naar Spanje. Waarom ben ik hier. Wat is er gebeurd.

Zeg Em, je draait de boel wel een beetje om met je nieuwsgierige kopje, eigenlijk wil ik jou vragen stellen. Maar ik begrijp dat je wilt weten waarom je mee bent. Dus dat eerst. Maar wat eerst, in dat hele verhaal? Misschien je eerste vragen eerst. Broer heet Broer door Staas. Hij vond het grappig, zo'n ongebruikelijke naam voor een huisdier. Vlekkie of Lapje lag meer voor de hand, zeg maar, voor deze brave lapjeskat. 'Ik heb een Broer,' zei hij voortdurend, toen we Broer net hadden. Bro, noemde hij hem. Mij ook vaak, trouwens. Of vriend, of vriendin. Die fase. 'Jo, vriendin, mag ik nog een tosti?' 'Ik ben je moeder, gek!' Ik happen, hij lachen. Om mij op de kast.

Druppels vielen op de voorruit, net te weinig om de ruitenwissers aan te zetten. Waarom is Broer mee op reis?, vroeg Emmy nu. Ze hield haar blik afwachtend op me gericht. En weer vroeg ze waarom zij, ik, waarom ben ik mee?

Omdat. Omdat. Op waarom volgt onvermijdelijk omdat. En ik vermijd omdat op deze vraag. Omdat ik het antwoord niet goed weet. Je bent mee omdat, nou ja, omdat ik je zie.

Ik zette mijn zonnebril weer op. Ik vind het lastig, Em, er is zoveel te zeggen over het waarom van deze reis, over Broer, over jou, over iedereen. Over waar het begon. Hoe de dingen beginnen willen we graag weten – het begin van ons leven, van liefde, van onze voortbrengselen zoals kinderen en ideeën, en natuurlijk het begin van het einde, elk einde, ook van dit verhaal. Maar welke volgorde te volgen?

Ik viel even stil.

Onze eerste stop, het Franse eiland, zal ik daarover vertellen? Ik hoop zo dat we voor donker aankomen, dan kunnen we de brug nog zien, en de rest, o de rest, het daar aanrijden, Em, ik kan niet wachten. Ik heb een hotelkamer geboekt met openslaande deuren naar de zee, kunnen we zo het strand oplopen.

Dat doen? Het eiland?

Emmy knikte gretig.

Mijn vader nam me mee. We waren er ooit al eens geweest, met een veerboot vanuit La Rochelle, ik was ik weet niet hoe klein, ik weet het omdat hij me erover heeft verteld. Zoals je sommige dingen weet van de verhalen, of van foto's, zoals beelden in je hoofd door elkaar kunnen lopen, je soms niet weet welke van jezelf zijn. Hij vertelde me erover toen hij me er opnieuw mee naartoe nam, in 1988. Er was een tolbrug gebouwd die het eiland verbond met het vasteland. Hij vertelde over ons van toen op de veerboot, op het eiland. Ons, dat waren een jonge hij en een kleuterversie van mij, en mijn moeder.

Die brug, je zult het straks zien, die bracht ons naar een andere wereld, een kalme, kabbelende wereld van bossen en duinen en havens met kades en slingerende paden langs glinsterende kliffen. We bezochten witgouden zoutmoerassen en aten oesters, we verslonden ze, en zo vierden we mijn zeventiende verjaardag. Aangeschoten van de wijn slenterden we langs etalages van makelaars en bespraken we welk huis we zouden kopen als we een huis zouden kunnen kopen. Daar met mijn vader, zo alleen wij, achteraf gezien was het onze laatste reis samen, daarna kwam Charlotte voller in zijn leven en begon ik aan mijn leven buiten ons huis, of andersom, misschien begon het met mijn vertrek en kwam Charlotte daarop

of daarom vol binnen, hoe dan ook waren we elkaar daarna een tijd kwijt, of soort van kwijt – stond er veel tussen ons in.

De geboorte van Staas bracht ons weer dichterbij elkaar, en later, de laatste jaren, was het de krant. Daardoor kregen we weer routines: donderdagmiddag borrel bij Czaar, maandagochtend koffie, hij met de fiets onderweg naar de redactie, ik te voet, om daarna thuis mijn column te schrijven, opgeladen, doorgewaaid, en op de hoogte van elkaars onderwerpen.

Ik denk veel aan het Franse eiland. En nu rijd ik ernaartoe, met jou, iets ouder dan toen ik er voor het eerst kwam, jonger dan toen ik er voor het laatst was.

De regen sloeg nu tegen de ruiten, de ruitenwissers zwiepten op volle toeren. Ik hoop dat Spanje ons warmte brengt, Em, januari kan zacht zijn, lenteachtig, heb ik gelezen. En op het Franse eiland woont de zon, daar is het sowieso aangenaam. Verveel ik je? Dan moet je het zeggen, ik wil je niet vervelen. Heb je genoeg boeken bij je, zoveel als je van de bibliotheek mocht lenen, zo wat een stapel, acht pillen! Welke lees je nu?

De lieverdjes Plok, eigenlijk voor kinderen van tien maar ik ben al bijna zeven en ik heb de boeken voor kinderen van zes allemaal uit, en ook die voor kinderen van zeven en acht en negen.

Ik legde mijn hand op haar hoofd. Lieverdje Plok, lees lekker wat jij wilt lezen. Heb je het niet te koud in dat jurkje, ik kan de stoelverwarming aanzetten, of een lange broek of een trui voor je pakken? God dat jurkje. Die stof, niet glad zacht maar wollig zacht, deze draag je het allerliefst hè? Smok, zo heet dat, met die elastieken band aan de bovenkant. Een smokjurkje. Zelfgemaakt, hoeveel heb je er wel niet van stoffen van de za-

terdagmarkt? Maar niet één zo wollig zacht als deze.

Vertel je verder?

Ja, ik vertel verder. Spanje. Ja, waarom Spanje. Broer is stil, heb je het in de gaten? Ik heb hem een pilletje gegeven, onschuldig hoor, iets kalmerends. Werkt acht uur, tegen die tijd zijn we ruimschoots op het Franse eiland en krijgt hij een heerlijk bakje voer. Kun je hem zien in zijn mandje, slaapt hij? Waarom Broer mee is zal ik je ook vertellen. Na Spanje. Kijk, we gaan de Belgische grens over. Waar ik dat zie? Tja, daar heb je een punt, veel valt er niet van te zien. Sinds de grenzen open zijn, is er niks meer van ze over, de controlehokjes en mannen in uniform met harde hoge petten zijn volledig opgelost. Mogen we blij om zijn, maar het is wel jammer dat er geen duidelijke, of liever nog: feestelijke markering is – vlaggen in alle kleuren en welkomstborden in alle talen. Landen zonder grenzen blijven landen, en het is toch leuk om te weten dat je in België bent, of straks in Spanje.

Emmy was stil, er kwam geen waarom. Ze keek alleen maar naar me met haar gezichtje zo egaal, zo aaibaar.

Spanje dus. Waar te beginnen. Ik denk met de dag waarop Theo Piket me ontsloeg. Of beter: met wat daaraan voorafging, een week of twee eerder, op een vrijdagmiddag, toen ik langsging op de redactie van de krant in de hoop Theo Piket te treffen, toevallig, alsof ik daar toch moest zijn en hem tegen het lijf liep.

Contact met Theo Piket was geen sinecure. Aan een afspraak ging een serie appjes vooraf, verspreid over weken, met lange stiltes ertussen. *Laat het morgen weten! Volgende week moet lukken, je hoort van me. Kijk ernaar uit je te zien, laat dát duidelijk zijn. Woensdag lukt toch niet, ik kom gauw met nieuwe datum. Zaterdagochtend half 10. Lloyd Hotel? Mag het 11 uur*

worden? Kijk ernaar uit je te zien, laat dát duidelijk zijn.

Bij onze laatste ontmoeting, in de ontbijtzaal van dat hotel, had ik zeker twintig minuten naar zijn jofele geklets over race-fietsen geluisterd – hij had het helemaal ontdekt. Hij maakte natuurlijk lange dagen op de krant, nooit voor zevenen weg en altijd voor zevenen weer paraat, maar de zondagochtend was voor zijn zoon en voor zijn fiets, samen toeren, zo bijzonder, zijn eigen vader had zoiets met hem nooit gedaan. Zelf kwam hij uit een echt arbeidersgezin, dat hij het tot adjunct van een landelijke krant had geschopt, alles kon, wilde hij maar zeggen, en dat wilde hij zijn zoon bijbrengen. En die fiets, daarvoor kon hij die dagen van zeven tot zeven aan, god wat gaf die hem energie, ja, hij voelde zich fit, het ging goed met hem, echt goed.

Tijdens een tweede kop koffie had ik kans gezien mijn idee aan hem voor te leggen – de reden van onze afspraak. Ik wilde mensen vragen naar hun begrafenismuziek, mensen tussen de twintig en de tachtig, dus in verschillende levensfasen. Zo zou ik mooie en verrassende verhalen verzamelen die niet zozeer over de dood gingen, maar juist over het leven. Natuurlijk, ik zou met bekende namen komen, nodeloos dat hij dat vroeg.

Hij was enthousiast, ja, hij zag er wel wat in. Hij kende zelf natuurlijk veel mensen, vooral uit de film- en toneelwereld, hij kon namen aandragen. Was dat geen leuk idee, werd het een beetje onze gezamenlijke rubriek? Nee, dat was geen leuk idee, dacht ik, terwijl ik breeduit lachend ja knikte en uitsprak hoe geweldig leuk ik dat idee vond. Theo Piket werd meteen concreet: mijn kunstcolumn stond op woensdag in de krant, we zouden hiervan een vrijdagrubriek kunnen maken. Zeker, knikte ik, zeker. Per wanneer, hoeveel ruimte, komt er beeld

bij, ik wilde het allemaal vragen. Maar ineens had Theo Piket haast.

‘Ik reken even af, moet rennen. We komen er gauw op terug, goed plan, Lou, goed plan. En naar me toe komen met ideeën hè, hartstikke goed!’

Negen weken en drie appjes verder wilde ik dus proberen hem toevallig tegen het lijf te lopen op de redactie. Hij had op één van de appjes gereageerd. *Laat gauw van me horen. Ik kijk uit naar de rubriek, laat dát duidelijk zijn.*

Waar was hij nu, op vrijdagmiddag om tien voor vijf, met z’n werkdagen van zeven tot zeven? Ik griste drie exemplaren van de krant uit het rek naast de onbemande ontvangstbalie, een loze protestdaad waarover ik de hele weg door de gangen, de roltrappen af, naar buiten, mijn hoofd schudde – alsof iemand iets gaf om die drie exemplaren, alsof ik Theo Piket daarmee raakte. Waarmee zou ik hem wel raken, waarom reageerde hij niet, kleineerde hij me zo, liet ik me zo door hem kleineren? Met mijn fiets aan de hand stak ik het bouwterrein over dat zich nog steeds, het leek wel voor eeuwig, troosteloos rond het krantengebouw uitstreekte. Café Czaar. Misschien was hij daar. Waarom durfde ik hem niet te zeggen hoe gekmakend het was dat hij niet reageerde, wat dat deed met een mens, waarom was ik bang voor die man, bleef ik maar lachen en likken? Wat kon hij doen als ik hem eens vol in zijn gezicht blies? Me ontslaan?

Theo Piket was niet in Czaar. Wel zag ik Emiel Distel, de oudste en beruchtste criticus van de literaire redactie. Zijn rug gekromd over een tafeltje, in gesprek met een man, jonger en minder verlopen, die ik niet kende. Ik zag Emiel Distel, en zag dat hij mij vanuit zijn ooghoek opmerkte en besloot

te doen alsof hij mij niet zag. Grappig toch, dat zoiets kleins, zo'n minuscule oogopslag in een halfduister café zo duidelijk zichtbaar kan zijn en zoveel kan zeggen. Lou Rijziger, niet interessant, geen zin in.

Ik bestelde een witbier van de tap, legde de drie kranten op de bar en sloeg er één open. Vrijdag, de boekenbijlage, en natuurlijk: Distel prominent in het middenkatern over de nieuwe roman van Lucas Loos, geïllustreerd met een portret van de schrijver, paginagroot in getekend zwart-wit.

Twee van de vijf sterren, had hij Loos gegeven. Twee gewaagde, vernederende, zelfingenomen sterren voor een van de grootste schrijvers van het land. De woorden die Distel eraan wijdde waren even confronterend als Loos' gegroefde gezicht op de zwart-witfoto. Lijvige, mislukte roman, langdradige, onnodige zijsporen, onvruchtbare thematiek. 'Loos weet geen maat te houden, alleen al door het kolossale aantal pagina's. De tweede ster is voor de moeite, maar niet eens welverdiend,' eindigde Distel.

Ik loerde naar hem, naar de vleesgeworden pisbak, of simpelweg Pisbak, zoals hij op de krant werd genoemd. Hij was op mijn vaders afscheid geweest. Ineens wist ik dat weer, ik had hem gezien, ergens in het midden van de zaal, terwijl ik geklampt aan de kathedier stond, vol ongeloof over de kist naast me, over mijn eigen woorden, over de zaal vol mensen die om de onwaarschijnlijke reden van mijn vaders dood bijeen waren gekomen. Ook toen had Pisbak mijn blik gemeenden. Gek hoe ik dat onbewust had geregistreerd, en het me nu herinnerde.

Ik nipte aan mijn tweede witbier en las een artikel van Meike Janssen over vitamine D. Meike was een jonge redactrice bij

Wetenschap. Ze droeg veel vormeloos, stug donkergroen. ‘De zon is onze vijand, maar we kunnen niet zonder,’ schreef ze, en daarin had ze heel erg gelijk. Ik las verder. De zonnebank wekte vitamine D op, en kon in de winter tegen somberte helpen. Was dat het, moest ik gewoon onder de paarse lampen gaan liggen? Kankerverwekkend en verouderend, maar voor de geestelijke gezondheid uitermate helend. Kreeg je van somberte ook geen kanker? Zou Meike weten wat kankerverwekkender was, de zonnebank of somberte?

Emiel Distel en zijn kompaan stonden op en begaven zich licht wankelend naar de uitgang. Toen ze vlak achter me waren, draaide ik me om op mijn kruk. ‘Dag Emiel.’

Distel keek me verstrooid aan, alsof hij me niet herkende.

‘Ga je nou doen alsof je me niet herkent? Serieus?’

Zijn vriend stak zijn hand uit. ‘Hai, Willem de Praal, aangenaam.’ Hij liet mijn hand los en wees naar Distel, naar mij, en weer naar Distel. Zijn heupen en schouders maakten er een beweging bij, een soort dansmove waarmee hij de dikke lucht te duidelijk probeerde te verlichten. ‘Zeg, jullie kennen elkaar, begrijp ik?’

‘Natuurlijk ken ik haar,’ lispelde Distel. ‘Lou Rijziger.’

‘Maar groeten doen we niet?’ vroeg de swinger van wie ik de naam nu alweer vergeten was. Hij had vlot haar, langig. Hij haalde zijn hand erdoor. En nog een keer. Hij wist zelf dus ook dat hij vlot haar had.

‘Groeten is ordinair,’ zei Distel. ‘En nu wil ik roken.’

‘Drink er één met ons,’ zei het vlotte haar. ‘Wat wil je? Witbier? Nemen we mee, kom.’

‘Bas!’ riep Distel door een kier in de cafédeur. ‘Bas! Mag de heater hier aan?’

Hij wankelde terug naar achteren en liet zich weer op zijn stoel zakken. Ik was tegenover de mannen gaan zitten, de tafel met jenevers, bierglazen en rookwolken tussen ons in.

Ik stak de handen in de zakken van mijn jas. Ik ging zo. Na dit glas.

‘Jij vindt groeten ordinair,’ zei ik. ‘Ik vind niet groeten kwetsend en arrogant.’

‘Ik groet jou heus wel.’

‘Nee, jij groet mij nooit.’

Als ik Theo Piket niet in zijn gezicht kon blazen dan maar iemand anders, dan maar Emiel Distel. Ik moest echt gaan.

‘Fraai werk trouwens, Lucas Loos zo finaal kapot criticasteren. Dat bedoel ik zo ironisch als het klinkt.’

‘Loos is een luie schrijver geworden.’

‘Heb je daar nou echt lol in, in dat publiekelijke afmaken? Waarom zou je? Schrijf dan niks.’

Distel boog naar het glaasje jenever dat voor hem stond, slurpte er een slokje vanaf, tilde het toen op en sloeg de rest achterover. Rustig zette hij het weer neer, nam een teug bier, en zakte weer achterover.

‘Als Lucas Loos een nieuwe roman schrijft kan ik dat niet negeren.’

Hij sprak traag en de ellen van Lucas Loos lagen dik op zijn tong.

‘En waarom niet?’

‘Omdat het Llllucas Lllloos is.’

‘Een luie schrijver volgens jou. Waarom zou je die zoveel aandacht geven?’

‘Gewoon, dat snap jij toch ook wel.’

‘Eh nee, sorry, dat snap ik niet.’

‘Een criticus die alleen maar bewondert is een applaus-